

ENOTNOST

Delavsko-kmečki tednik.

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrletno 15 Din.

Uredništvo in Upravništvo: V Ljubljani, Delavski dom, Marxov trg 2, dvorišče. ček. račun št. 14.577.

Leto II.

LJUBLJANA, 13. januarja 1927.

Stev. 2.

Za delavsko-kmečko kontrolo v obl. skupščini

Glasujte za Združene liste v znamenju naše ideje!

Sodrug!

Dne 23. januarja 1927 se vršijo volitve v oblastne skupščine. Te volitve bi se bile morale po ustavi vršiti že leta 1922. To se radi reakcionarnega centralističnega kurza v Jugoslaviji ni zgodilo. Vlada je razpisala oblastne volitve šele tedaj, ko je prišla z državnim proračunom v brezizhodno zagato in ko je nastala zanjo neizogibna potreba, da prenese del množičnih se davčnih bremen na posamezne oblasti.

Oblastne skupščine torej ne pomenijo decentralizacije meščanske oblasti, ne pomenijo razširjenja ljudske demokracije s pomočjo samouprav. One pomenijo samo razširjenje in povečanje davčnih bremen za vse ročne in intelektualne delavce in za vse kmečko prebivalstvo.

Delavski razred ne pričakuje nobenih koristi od teh zbornic, pač pa lahko pričakuje nove davke, nova bremena in nove krivice, ki mu jih bo hotelo naložiti meščanstvo na prešibka ramena.

Sodrug! delavci, kmetje in nameščenci!

V tem gospodarskem in političnem položaju je nujno potrebna samoodbramba delavskega razreda proti kapitalističnemu izkoriščanju.

V tem položaju je nujno potrebno zavezništvo delavcev in kmetov za obrambo revnega kmeta proti davčnemu vijaku.

V teh razmerah je nujno potrebno,

da se pritegne k temu zavezništvu nameščencev kot tretjega krvavo izkoriščenega trpina.

Oblastne volitve morajo radi tega služiti, da se prebudi delovno ljudstvo k razredni zavesti, da ga osvobodimo izpod političnega vpliva meščanstva, da preneha biti njegov politični privesek in da se prične njegove razredne organizacije, brez katerih bo vedno samo igračka v rokah kapitalističnih izkoriščevalcev.

V oblastni skupščini se mora slišati glas delavcev, kmetov in nameščencev proti vladajočemu režimu in njihova zahteva po proletarski kontroli v upravi.

Ti razlogi so dovedli podpisane delavske stranke, da se združijo pri teh volitvah v blok delavcev, kmetov in nameščencev ter da postavijo svojo enotno fronto proti fronti kapitala.

Samo tako delavci, kmetje in nameščenci lahko branijo svoje koristi pred izkoriščevalci.

Sodrug!

Naš skupni nastop se ne vrši na ta način, da stranke, ki se udeležijo teh volitev na skupni listi, popuščajo od svojih programov, da kaka stranka pred drugo kapitulira. Mi stopamo v to skupno akcijo na podlagi popolne proletarske demokracije, popolne ravnopravnosti ter svobode v agitaciji in propagandi. Izvoljeni v oblastno zbornico pa bomo složno nastopali pred vsem:

Delavci, kmetje, nameščenci!

Ustvarjajte enotnost delovnega ljudstva in glasujte za listo združenih delavcev in kmetov!

Ljubljana, dne 5. januarja 1927.

Za oblastno upravo
Socialistične Stranke Jugoslavije:

V. Vrankar, Fr. Svetek

Za Delavsko-kmečko skupino
Zedinjenje:

A. Habe, A. Sedej

Za Dekaliste:

M. Žorga, D. Gustinčič.

Oblastne skupščine — orodja centralizma.

(Ali je to kakšna samouprava?)

Povzemamo po zakonu o oblastni in srezki samoupravi:

Sklicanje oblastne skupščine:

Oblastna skupščina se sklicuje s kraljevim ukazom na predlog ministra za notranje posle...

Veliki župan - vrhovni gospodar.

Veliki župan sme sklicati skupščino po potrebi na izredno zasedanje...

Veliki župan odvarja in zaključuje zasedanje oblastne skupščine v kraljevem imenu.

Skupščina sme svojo sejo izpremeniti v tajno, ako se temu ne protivi veliki župan.

Veliki župan in njegovi odposlanci... imajo pravico govoriti, kadarkoli zahtevajo besedo od predsednika oblastne skupščine...

(Zastopniki delavcev in kmetov seveda nimajo teh pravic, te "samouprave".) (Najlepši dokaz "demokracije" je pa naslednja določba:)

Vse uredbe, ki jih je sprejela oblastna skupščina, se vračajo velikemu županu. Oblastni veliki župan mora ustaviti proglasitev uredbe, ki jo smatra za neutemeljeno v ustavi in zakonih. V takem slučaju pošlje uredbo državnemu

svetu v Beograd ter o tem poroča pristojnemu ministru. Ako državni svet spozna, da uredba ni utemeljena v ustavi ali zakonih, se uredba ne proglasi in ne objavi.

(To se pravi, veliki župan ima pravico, vsako uredbo zavreči. Ali je to kakšna samouprava?)

Na zahtevo velikega župana mora oblastni odbor sodelovati z državnimi administrativnimi organi, kakorkoli predpisuje zakon to sodelovanje. Po svojem pristanku sme sodelovati tudi v drugih primerih, če to zaprosi veliki župan.

V onih primerih, kjer je državni posel z zakonom poverjen oblastni samoupravi, mora oblastni odbor skrbeti za njegovo izvršitev — po navodilih velikega župana.

Ako se to ne zgodi, sme veliki župan vložiti tožbo, pristojno sodišče pa kaznovati odgovorne člane oblastnega odbora v denarju do 2000 dinarjev.

(Te določbe napravljajo oblastni odbor za navadno režimsko orodje v rokah velikega župana.)

Tudi minister financ je gospodar.

Oblastni proračun se pošilja po velikem županu v odobritev ministru za finance.

Naknadne kredite sme ob nujni potrebi dovoliti odbor po predhodni odobritvi ministra za finance v Beogradu.

Itd. Veliki župan, minister za finance, Beograd...

1. Proti terorju reakcije in preganjanju delavcev, kmetov in nameščencev.

2. Za svobodo tiska, zborovanja in združevanja.

3. Proti vsem izjemnim zakonom, posebno proti zakonu o zaščiti države.

4. Proti gerentstvu in komisarjenju na občinah.

5. Proti vsem novim davkom na delavce, kmete in nameščence.

6. Za odpravo davka na ročno delo in zvišanje eksistenčnega minimuma.

7. Za naložitev vseh davčnih bremen na premožne sloje in za progresivno obdavčenje njihovega imetja ter njihovih dohodkov.

8. Za enotno socialno zavarovanje vseh delojemalcev, tudi kmetijskih, v slučaju bolezni, nezgod, brezposelnosti, onemoglosti in starosti na podlagi samouprave zavarovancev.

9. Za samoupravo šolstva in vseh prosvetnih ustanov ter proti njihovemu zapostavljanju s strani centralizma.

10. Za vrnitev deželne imovine oblastnim odborom.

11. Za kontrolo delavcev in nameščencev v vseh industrijskih podjetjih.

12. Za stanovanjsko zaščito in za graditev stanovanj za delavce in nameščence.

13. Za socializacijo gozdnih veleobratov in čim najobsežnejšo izvedbo agrarne reforme brez odškodnine s strani kmetov.

Roza Luksemburgova
Karl Liebknecht

15. januar.

Obletnico smrti voditeljev nemškega proletariata, Roze Luksemburgove in Karla Liebknehta, padlih v boju z belimi gardami Noskeja in Scheidemanna, proslavimo v znamenju gesla:

Na delo za našo skupino!

Trboveljska družba odklanja.

Odgovor II. rudarski skupini.

Na mezdne zahteve, vložene po Zvezi rudarjev in osvojene ter ponovno predložene po II. rudarski skupini, je prišel odgovor Trboveljske družbe, ki se glasi: odklanjam.

V svojem odgovoru pravi Trboveljska družba, da ne more sprejeti rudarskih zahtev, ker se cene življenjskim potrebščinam niso zvišale in ker rudarji sedaj bolje živijo kakor pa pred redukcijami. Ta bogata gospoda okrog TPD je celo tako nesramna, da je sfabricirala tabelo, ki naj pokaže, da gre rudarjem na bolje.

Odgovor Trboveljske družbe pa ima še eno in sicer proketo nevarno stran. V njem namreč stoji, da bi se mogoče prišlo do pogajanj, če bi se rudarji izmenjavali na ortu, to se pravi, če bi se podaljšal delovni čas.

Zopet je TPD pokazala zobe, zopet je prišla na dan s svojim namenom, ki ga je že lani razodela: podaljšati delovni čas na devet ur.

Rudarji!

Osemurnega delovnika ne smemo na noben način izgubiti. Branimo ga, ne dajmo si ga podaljšati. Uprimo se Trboveljski družbi! Ako bo Trboveljska družba nabila listke po čakalnicah in nanje napisala: od tega dne dalje se vrši izmenjavanje na ortu; kdor se ne bo pokoraval, bo odpuščen — raztrgajte listke in zapustite jamo, kakor dosedaj. Celó v zakonu je predviden osemurnik.

Proč z izmenjavanjem na ortu! Ne pokoravajmo se diktatu Trboveljske družbe!

Nove redukcije rudarjev.

(Racionalizacija v premogovnikih.)

Iz rudarskih revirjev TPD nam poročajo, da bo s 15. januarjem odpuščenih zopet precej rudarjev. Govori se tudi, da so naročila za premog iz Belgrada odpovedana.

Spet se bo ponovila ista peklenska igra kot lani. Manjša naročila bo izrabila Trboveljska družba, davrže nekaj rudarjev na cesto, ostalim pa zniža plače in poslabša akord.

Samo letos namerava Trboveljska družba še eno gorje poleg akordnega garanja, namreč podaljšati delovni čas.

Odpustila bo večje število rudarjev, kakor bi bilo treba. Zato bo pa potem preostalim rudarjem hotela diktirati izmenjavanje na ortu. Na ta način bi z manjšim številom rudarjem producirala ravno toliko kakor preje. Seveda bi se profiti ponovno zvišali. To je takozvana racionalizacija v produkciji.

(Nadaljevanje na drugi strani.)

Kako bo pa z davki?

Oblastna skupščina bo imela svoje poslance, svoje odbore, svoje uradnike, svoje pisarne, svoje pečate, svoje parade i. t. d.

Poslancem se bodo plačevale dnevnice, odborom sejnine, uradnikom plače, v pisarne pridejo novi fotelji, za parade bodo potrebni tisoči in tisoči...

Odkod? Ali bo prišel denar za vse to iz Belgrada, kamor se stekajo naši davki?

O ne! Ta denar bomo morali delavci in kmetje še posebej plačevati. Še posebej, še več. Prav hudič, če poginemo pri tem...

Zakon je že preskrbel tako določbo v členu 75. Oblastna skupščina sme namreč nalagati nove davke, takozvane oblastne doklade. Te oblastne doklade dosežejo lahko 50% ali polovico državnih direktnih davkov, to se pravi polovico zemljiškega davka, polovico dohodnine, polovico davka na ročno delo.

Ti davki se pa lahko zvišajo tudi nad polovico — samo dovoliti sme zvišanje — kdo? — minister financ v Beogradu.

Delovno ljudstvo Slovenije in Jugoslavije mora napram takšni diktaturi zahtevati:

Proč z diktatorskimi pravicami velikega župana!

Za samoodločbo vsakemu narodu!

Delavcem socialnim demokratom.

(Namesto odgovora „Napreju“.)

Sodrug, pristaši jugoslovanske socialno-demokratske stranke!

Glasi vaše stranke. „Napreju“. je zadnje čase začelo neverjetno napadati ostale delavske stranke, ki gredo skupno v oblastne volitve, in se pri tem poslužuje blatenja, kakor n. pr. laži-socialisti in laži-komunisti, ter osebne gonje, kakor n. pr. diktator Gustinčič in podobno. Mi, sodrug, na to blatenje in osebno gonjo ne bomo odgovarjali. Preresni so časi, da bi se pečali s tem, kajti buržujija bi se tega veselila.

Pač pa se hočemo zadržati pri napadih na našo skupino, ki ji očita „Napreju“, da služi socialpatriotizmu in da ga podpira. Ali je to res?

Prvič pribijamo, da nam gre za enotnost delavskega razreda in da smo šli skupno v oblastne volitve, da ustvarjamo enotno fronto — ne voditeljev, temveč delavcev v obratih in kmetov na vasi.

Drugič. Naša skupina je v tem skupnem nastopu ohranila svojo samostojnost, svojo taktiko, svoj program. Ali ste čitali, sodrug, skupen plakat za volitve? Ali ne stoji v njem jasno in odločno, da ni nobena stranka kapitulirala pred drugo, da se nobena ni odrekla svojemu programu?

Tretjič. Komaj se je ustvaril skupen nastop, smo izdali parolo: Na delo za našo skupino! Po tem se tudi ravnamo. Izdajamo lastno glasilo, v katerem kljub skupnemu nastopu jasno in odločno naštevamo vsa oportunistična dejanja socialističnih in zedinjaških voditeljev. In delavski pritisk je tako velik, da SSJ in skup. Zedinjenje na tem vprašanju ne moreta razbijati skupnega nastopa. Na vse shode pošiljamo lastne referente, ki govorijo po naših direktivah. Izdali smo lasten letak, v katerem navajamo naše zahteve in v katerem dostavljamo, da se SSJ in skup. Zedinjenje ne strinja z zahtevami delavcev in kmetov. Povsod razširjamo našo „Enotnost“, organiziramo naše zaupniške kadre, zanašamo našo idejo med mase. Skupen

nastop počiva na svobodi agitacije in proletarske demokracije.

Četrtič. Mi pozivamo vse delavce, kmete, nameščence in male obrtnike, da glasujejo za Združene liste v znamenju naše skupine in v znamenju naše ideje, zaradi naše skupine in našega programa.

Petič. Priznali boste, sodrug socialno-demokratski delavci, da so v več okrajih naši sodrug nosilci kandidatnih list. Kjer pa še nimamo tolikšnega vpliva, si ga hočemo s skupnim nastopom in s taktiko enotne fronte pridobiti.

Našteli bi lahko še dovolj drugih dejstev. Toda preidimo na najvažnejše.

Mnenja smo, da vzemajo pristaši socialno-demokratske stranke za resno boj proti socialpatriotizmu, o katerem je poln „Napreju“. Dobro. Mi to pozdravljamo. In še več, mi, ki smo bili v vseh letih od l. 1919. dalje najodločnejši nasprotniki socialpatriotizma, smo pripravljeni, ponuditi našo zavezniško roko vsakomur, ki se resno hoče boriti proti socialpatriotizmu. Nudimo jo tudi vam, delavci socialni demokratje! Podajmo si roke v boju proti reformizmu!

Sodrug! Smatramo, da je to mogoče. Že več slučajev skupnega nastopa med vami in našo skupino smo imeli. N. pr. v mežiški dolini, proti razpustu občinskega sveta v Mežici, v Trbovljah pri volitvah v II. rudarsko skupino.

Utrdimo zdaj te naše medsebojne bojne vezi, razširimo jih v enotno delavsko fronto za resničen boj proti kapitalu in njihovim hlapcem, voditeljem socialpatriotizma.

Zlasti pa smatramo za potrebno, da dosežemo skupen nastop pri strokovnem zedinjenju in pri obnovitvi strokovnega gibanja med rudarji in drugimi delavci.

To je naš resen in iskren predlog. Za pobratimstvo delavcev smo!

Odgovorite nam, sodrug, na ta predlog. Pišite v „Enotnost“, ki je vsakemu bojevnemu delavcu odprta.

Pismo iz Rusije.

Uredništvu „Enotnosti“ je bilo izročeno naslednje zanimivo pismo, ki ga radi priobčujemo. Pripominjamo, da je poleg „Enotnosti“ edino „Narodni dnevnik“ pred časom prinesel originalno pismo iz sovjetske Unije. —

Sodrug!

Popisati vam hočem važen in svečan dogodek praznovanja devetletnice oktobrske revolucije, to je največji praznik, praznik zmage razredne zavesti ruskega proletariata.

Kako je bilo v šoli sami? Na predvečer je imela deca osnovne šole v veliki dvorani naše univerze svojo proslavo. Njihov šolski voditelj otvori večer burno pozdravljen od dece, ter predlaga predsedstvo in dnevni red. Sprejme se brez ugovora.

Na to nastopijo govorniki: mladinci, pionirji (deca) in strankini člani.

Po končanih referatih pride med petjem dece na oder zastavonoša pionirjev s petimi novimi kandidati za organizacijo mladih pionirjev. Sodrugi kom. mladine (članica Zveze kom. mladine) stopi pred nove kandidata in začne s prisego. Naša mala deca, stara 10 do 14 let — naša bodočnost! — ponavlja s svečanim glasom, desno v zraku: „Prisegamo, da bomo zvesti bojevniki za SSSR (sovjetsko Unijo), za V. K. P. (vsevezno kom. stranko) in za svetovno revolucijo“. V dvorani — popolna tišina. Po prisegi ovije sodružica

kandidatom okrog vratu rdeč robec, ki ga mora vsak pionir nositi. Otroci zaploskajo in godba zaigra med petjem „Mlado gardo“. Vse je ginjeno nad tem dogodkom.

Potem pride igra. Verjemite mi, da tako dovršenega nastopa nisem videl v Sloveniji niti pri odraslih. Igrala in režirala je deca sama. Telovadba, ki se tu zelo goji, in petje sta izpopolnjevala cel program. —

Gledališča in kina so bile vstopnine prosta. Vse mesto — lepa Moskva — morje rdečih luči. Ako bi preje kdo trdil, da je tu diktatura nad proletariatom, bi tega dne mogel preklicati svojo trditev, ko bi videl sto in sto tisoč delavcev. Ni jih bilo mnogo manj od milijona. Samo pomislite, po 20 v vsaki vrsti so hodili nepretrgoma od 9. zjutraj do 7. ure zvečer čez „krasnju pot“ (Rdeči trg) mimo Leninovega grobišča. In navdušenje mase — nepopisno!

Ko je zjutraj korakala mimo Leninovega mavzoleja armada, so stali tam člani Centralnega Komiteta in inozemski diplomatski zbor s svojimi vojaškimi atašejji, ki se niso mogli načuditi tej čvrsti in disciplinirani armadi pešcev, konjenikov in artiljerije. Vsak vojak služi tu z zadovoljstvom in ponosom. Hrana je dobra, dve obleki na leto, čevlji in galoše. Po službi ima vojak popolno svobodo. —

Pozdrave vsem. Delu čast in oblast! Davorin Prijatelj.

Sodrug Peterkovič izpuščen.

V petek dne 7. januarja je tukajšnje sodišče izpustilo iz preiskovalnega zapora s. Peterkoviča. Sod. Hlebec je prejel obtožnico. Pozivamo vse delavce, da pridejo na razpravo. Dan in uro še sporočimo. Preje sta bila izpuščena ss. Usar in Škrabl.

Spominu Lenina.

Na dan 21. januarja mine tri leta, odkar je preminul naš veliki sodrug Lenin, voditelj ruske revolucije.

Na delo za našo skupino!

„Od nas, od naše skupine zavisí, kako bo z enotno delavsko fronto. Ne mislimo, da so reformistični voditelji prenehali s svojo politiko služenja buržuaziji. Izabili bodo prvo priliko, da ustvarjeno enotno fronto razbijejo in izdajo kapitalu.“ (En., št. 14.)

Naši volilni shodi.

Pretekli teden, posebno v nedeljo 9. januarja, smo imeli precejšnje število volilnih sestankov in shodov.

V Šiški se je vršil prvi shod za ljubljansko mesto. Ljubljanska okolica je imela shode v Bizoviku, Lazah, Vevčah (za ta shod mi nismo vedeli!), Brezovici, Borovnici, Viču, Gamelnah i. dr. Na Bizoviku je bila zanimiva diskusija z demokrati, na Viču pa je naš govornik nastopil proti hvaljenju avstrijske socialne demokracije in takozvanega političnega zedinjenja. Obenem je razložil, kaj pomeni enoten delavski dnevnik.

Litijski okraj. Na shodu v Hotiču je referent s. Gustinčič tako razkrinkal samostojne kmetije, da so vsi navzoči kmetje s smehom napadli samostojnega kandidata, ki je hvalil Šušteršiča.

V Trbovljah je bil uspel shod. Za

Štukljem je nastopil s. Gustinčič, ki je žel največ odobravanja. Shod se je vršil tudi v Hrastniku.

Na Gorenjskem se razvija dobra agitacija. Na shodih na Jesenicah in v Javorniku je govoril s. Kermauner, ki je med drugim tudi pojasnil vlogo vodstva socialno-demokratske stranke. Shodi in sestanki so se vršili tudi v Bohinju in Kropi.

Dobra shoda sta bila tudi v Kamniku in Stranjah. Delavskim pevcem gre mnoga zasluga.

Nadalje so bili še shodi v Št. Janžu, Novem mestu, Lescah, Brežicah, Vidmu, Dobovi in drugod.

S Štajerskega še nimamo poročil. —

V nedeljo 16. januarja vsi na shode! Agitirajmo noč in dan!

Naše volilne škrinjice.

Ljubljanska oblast.

Ljubljana	1. škrinjica,
Ljubljanska okolica	3. "
Kamnik	4. "
Kranj	4. "
Logatec	3. "
Radovljica	4. "
Litija	4. "
Novo mesto	4. "
Krško	5. "

Mariborska oblast.

Laško	3. škrinjica,
Maribor	1. "
Maribor desni breg	2. "
Maribor levi breg	3. "
Ptuj	2. "
Celje	2. "
Celje okolica	3. "
Gornji grad	2. "
Konjice	3. "
Slovenjgradec	2. "
Ljutomer-Radgona	5. "
Šmarje-Rogatec-Kozjak	3. škrinjica.

Volitve zaupnikov v zagrebški železniški delavnici.

Železničarji Slovenije v akcijo za popolno strokovno zedinjenje.

31. decembra so se vršile v zagrebški železniški delavnici volitve obratnih zaupnikov za leto 1927. Pred volitvami so neodvisni delavci predložili Ujedinjenem savezu železničarjev in Hrvatskem radničkem savezu (radičevski organizaciji), da nastopijo enotno.

Hrvatski radniški savez je v prejšem letu, ko se je pokazala prva protidelavska politika radičevcev, začel med delavstvom izgubljati svoj vpliv in to so neodvisni železničarji hoteli pospešiti, da tudi tem železničarskim delavcem pokažejo, da je uspeh mogoč le v združenju in v enotnem boju. Vodstvo Hrv. rad. saveza pa je to ponudbo odbilo na neresen način, ko je zahtevalo, da mora biti na skupni listi osem njihovih kandidatov, a nosilec liste da se mora izbrati z žrebom (!).

Podružnica Ujed. saveza železničarjev pa je za skupno listo železničarjev stavila pogoje, da se izloči iz skupnega nastopa radičevce, da se lista imenuje „Lista razredno organiziranih delavcev“, da mora biti zastopstvo kandidatov na listi paritetno in še nekaj. Neodvisni so sprejeli vse druge pogoje razen paritete, ker bi to značilo falzificiranje volje železničarjev. S stališča proletarske demokracije more biti kandidatna lista postavljena na temelju volje in razpoloženja delavstva. Zato so predlagali, da se lista sestavi proporcionalno, t. j. da vsaka organizacija da ono število kandidatov, kolikor jih ji pripada po številu članstva. Neodvisni niso mogli pristati na to, da ima organizacija z 250 člani in velikim vplivom isto število kandidatov kot organizacija z 20 člani. Ko je podružnica Ujed. sav. žel. to odklonila, so ji dopustili, da naj bo njih kandidat vsak četrti, skupno štiri. Tudi to so odbili. Nato so neodvisni predlagali, da se sklep prepusti skupnemu shodu, katerega sklepu se bodo pokorili. Tudi to so odbili ursovi. Glede skupnega nastopa z njimi neodvisni pisali v zagrebškem

„Organizovanem Radniku“ sledeče: Skupni nastop pri volitvah bi brezdvoma pomenil en korak k zedinjenju železničarjev, ker bi se z zmago skupne liste železničarski delavci zblížali. Oni bi v bodoče vodili vedno skupne boje in akcije v vseh vprašanjih, ki tangirajo njihove življenske interese. Tako bi tudi akcija za zedinjenje direktno prešla v roke delavcev, ki edini morejo razbiti vse zapreke, ki preprečujejo njihovo iskreno zedinjenje...

Nato je Hrv. rad. savez postavil svojo listo, neodvisni tudi svojo z nosilcem sodr. Viktorjem Kolešo. Ujed. savez železničarjev pa sploh ni šel v volitve v svesti si popolnega poraza, temveč je izdal parolo, naj njegovi člani in pristaši oddajo prazne glasovnice.

Skupno je glasovalo od 1333 volilcev 1045 delavcev. Lista neodvisnih delavcev je dobila 783 glasov, medtem ko je lista Hrv. rad. sav. dobila 229 glasov. Po prvi listi je bilo izvoljenih 13 zaupnikov, po drugi pa trije. Praznih glasovnic je bilo oddanih 33. Od zadnjih volitev so napredovali neodvisni za 171 glasov, Hrv. rad. savez padel za 47 glasov. Ujedinjeni savez žel. tudi lanske leto ni šel v volitve.

Te volitve nam kažejo, kakšno razbijaško delo vrše zagrebški voditelji Ujed. saveza železničarjev in kakšen ugled in vpliv uživajo med železničarji. Slovenski razredno zavedni železničarji ne smejo podpirati njihovega razbijaštva, ne smejo dopustiti, da ti ljudje še naprej razbijaajo železničarske vrste in tako pomagajo sovražniku. Železničarji Slovenije, ki so kompaktno organizirani v Ujed. sav. železničarjev, morajo najti pot do enotnosti z njihovimi hrvaškimi sodrugji, ki so organizirani v neodvisnih organizacijah.

Prvi potreben korak je, da zahtevajo od vodstva svoje organizacije pošteno proletarsko stališče napram vprašanju strokovnega zedinjenja v Jugoslaviji. O tem vprašanju morajo železničarske podružnice razpravljati in dati navodila delegatom na kongres, ki se vrši o Binkoštih, da bo kongres dal novemu centralnemu odboru strikten nalog, da mora delati za zedinjenje URS, CRSOJ in avtonomnih organizacij. Sedanji centralni odbor Ujed. sav. žel. je pač imel dolžnost, da nasvetuje svojemu članstvu v Zagrebu taktiko enotnosti in da obsodi razbijaštvo.

Kongres Ujedinjenega saveza železničarjev o Binkoštih mora manifestirati za popolno strokovno zedinjenje! Pozivamo vse razredno zavedne železničarje, da se bolj aktivno zavzamejo za to! Slučaj volitev obratnih zaupnikov v zagrebški železniški delavnici nam je jasno pokazal to potrebo.

Kandidatne liste naših sodrugov v ostalih pokrajinah.

Zagreb: Nosilec Ivan Krudelj.
Beograd: Nosilec Sima Marković.
Karlovec: Korošec Franjo, zidar.
Brod: Degmečič, kmet.
Križevci: Horvatin, urednik.
Križevci okolica: Ovič, urednik.
Sušak: Crnjak, ključavničar.

Skupne liste v Tuzli (Bosna). Komunistični in socialistični delavci so se sporazumeli za skupen nastop. Za nosilca liste so postavili našega sodruga Mitarja Trifunoviča, bivšega učitelja.

(Nadaljevanje od prve strani.)

Na drugi strani pa je ravno s 1. januarjem zagrozila Trboveljska družba, da morajo rudarji zvišati storitev na 15 vozičkov dnevno. Z zvišanjem storitve bo zopet nekaj rudarjev preveč, posebno ko padajo naročila.

Proč z akordom!

Nobenih redukcij!

Nobenega podaljšanja delovnega časa!

Zbirajte za tisk. sklad!

Glejte, to je oportunizem!

(K tridesetletnici socialne demokracije.)

Nekateri zedinjaški voditelji name-noma razlagajo oportunizem napačno. Pravijo, da je po mnenju naše skupine oportunizem, če se poteguješ za povišanje plač ali za ureditev mezdne pogodbe.

To je veliko potvarjanje! Po našem mnenju je oportunizem, če se boriš za ureditev mezdnih pogojev do tiste meje, ki kapitalu ne škoduje, in z namenom, da konsolidiraš kapitalizem.

Nikakor pa ni oportunizem, če spo-jimo boj za eno samo paro z bojem proti kapitalizmu sploh, če v tem boju zboljšamo in okrepimo delavstvo ter ga tako vodimo k njegovi osvoboditvi.

Temu se pravi razredni boj, prvemu pa oportunizem.

Morda bo kdo vprašal, ali pa imamo kje kak oportunizem. Zopet drugi bo dejal, da ga nimamo.

Kdor dvomi, naj vzame „Delavsko politiko“, glasilo Socialistične stranke Jugoslavije, številko drugo z dne 5. januarja 1927. V njej bo čital članek: „Naše parole pri oblastnih volitvah“.

Članek začneja takole:

„Volilci! Gre za gospodarske interese! Na dobrem gospodarstvu imajo interes podjetnik in delavec.“

To vsak razume. In ker imata pod-jetnik in delavec interes na dobrem go-spodarstvu, se morata oba potruditi, da se ustvari dobro gospodarstvo. Takšna naloga sledi iz „Delavske politike“.

Zdaj pa pogledimo, kaj se skriva za tem „dobrim gospodarstvom“.

Že Marks in Engels sta nas učila, da je med podjetnikom in delavcem nepremostljiva razlika. Prvi ima kapital, drugi ničesar. Prvi izkorišča, drugi je izkoriščan in zatiran. Nobenih skupnih interesov ni med njima, samo razredni boj odloča.

Za podjetnika je gospodarstvo dobro, če ima velik profit od delavcev. Za delavca pa to gospodarstvo ni in ne more biti dobro. Slab in najslabše, posebno danes. Za delavstvo bo go-spodarstvo šele takrat dobro, če ne bo več profita za kapitalista in če bo v podjetju odločala njegova beseda in volja v korist vsem delavcem.

Potemtakem sploh ne more biti takega gospodarstva, ki bi bilo dobro za podjetnika in delavca, od katerega bi oboj imela interes.

Zakaj pa potem piše „Delavska po-litika“ o „dobrem“ gospodarstvu za pod-jetnika in delavca? Kaj si misli pri tem?

Mogoče je misliti pri tem samo na gospodarstvo, ki bi bilo za podjetnika tako dobro, da bi podjetnik od svojih velikih profitov lahko vrgel delavcem par drobtinic; delavstvo pa naj se spora-zume s kapitalistom, naj se zadovolji z drobtinicami in naj s svoje strani gleda, da bo gospodarstvo ostalo še nadalje tako „dobro“.

Samo to mogoče misliti, če človek prečita „Delavsko politiko“. Takšna tak-tika sporazuma s kapitalisti je navadno sodelovanje z buržuazijo, ne pa razredni boj, kar imenujemo oportunizem ali re-formizem.

Ali pa res „Delavska politika“ misli tako? Seveda! Dokazujejo nam to na-slednji stavki:

„Na gospodarski razvoj ozemlja imajo lahko oblastne samouprave ogromen vpliv posredno kot upravne, neposredno kot proizvajalne edinice. Ako bodo člani teh samouprav umeli svoje naloge, bodo ta razvoj osvobodili sedanjih spon in otvori-li silnemu gospodarskemu napredku vrata“ (podčrtali mi. Uredn.)

Torej „silen gospodarski napredek“ nam prorokuje „Delavska politika“. So-cialistični voditelji so mišljenja, da je možen razvoj kapitalizma k novemu napredku, novemu poletu.

Saj to je ravno! Ker Socialistična stranka računa na to možnost kapita-lističnega napredka, zato vodi oportu-nistično politiko. Ona računa, da bo „silen gospodarski napredek“ ustvaril dobro gospodarstvo, da bo na eni strani dal kapitalu bogate profite, na drugi strani pa odstranil brezposelnost in da-rovat proletariatu par drobtinic. Zaradi tega se navdušuje za „dobro“ go-spo-darstvo v interesu podjetnika in delavca.

Ali pa so računi Socialistične stranke pravilni? Kje na svetu pa imamo „silen gospodarski napredek“? Ali ga imamo v Nemčiji? O da, dva milijona brezpo-selnih? Ali ga imamo v Angliji? Naj-

brž sedemmesečni štrajk rudarjev ne pomeni napredka za kapitalizem. Pa morda na Kitajskem? Ravno tam se lomi imperializem. Ali mogoče v Italiji? O tem bi nam vedeli povedati naši revni kmetje v Julijski Benečiji.

Nikjer na svetu ni gospodarskega napredka, najmanj pa „silnega“. Izjemo dela samo sovjetska Unija, kjer pa se ne gradi kapitalistično, temveč socia-listično gospodarstvo.

Kajti kapitalizem je s svetovno vojno zadobil svoj smrtni udarec in propada. Mimogredeča delna utrditev smrtne rane ne bo zacelila.

Odkod pa se naj vzame ta „silen gospodarski napredek“, o katerem go-vo-ri „Delavska politika“? Ali ni jasno, da so računi Socialistične stranke ne-pravilni? Ali ni jasno, da je danes ne-mogoče ono „dobro gospodarstvo“, od katerega pričakuje Socialistična stranka drobtinice in reforme za proletarijat?

Zločin je torej, govoriti danes o in-terezni skupnosti podjetnika in delavca, o „dobrem gospodarstvu“.

Še večji zločin pa je, prorokovati silen gospodarski napredek kapitalizma, ko o takem napredku ni nikjer ne duha ne sluha ne možnosti.

S tem se delavstvu prikriva propa-danje kapitalizma in se ga ne pripravlja na čas, ko pride doba socializma. Pač pa se s tem ustvarjajo iluzije delavstvu o boljši bodočnosti pod kapitalizmom. Čim se ustvarjajo take iluzije, se delav-stvo miri in tolaži, da čaka. Razrednega boja v tem trenutku ni več. Kapitalisti pa lahko nemoteno zadajajo udarec za udarec.

Zatorej je Socialistična stranka na-vadna služabnica buržuazije, kateri hla-pčuje, s katero sodeluje za razvoj kapi-talizma.

Sklepamo:

Socialistična stranka torej zago-varja interesno skupnost med pod-jetnikom in delavcem, („dobro go-spodarstvo“) ne pa razredni boj med njima. Ona računa na nov procvit kapitalizma. Zato se njena politika lovi za drobtinicami, za reformami v okvirju kapitalizma: stranka re-formizma.

Glejte, to je oportunizem!

V istem članku pa najdemo še drug primer oportunistične politike.

Mi vsi vemo, da so posamezne na-rodnostne pokrajine podvržene belgraj-skemu centralizmu. Od tega centrali-stičnega sistema trpi slovenski delavec, slovenski kmet, slovenski nameščenec in mali obrtnik, pa tudi slovenski ka-pital do gotove meje. Posebno zadnje dve leti je kriza in imperialistični pritisk dovedel buržuazijo Slovenije v takšno situacijo, da je tudi ona pričela go-voriti o zatiranju s strani Belgrada in o enotni slovenski fronti. Toda sloven-ski bankirji, industrijalci in trgovci so pripravljeni takoj skleniti kompromis z belgrajsko vlado, če za to prejmejo par kapitalističnih koncesij. Delovno ljud-stvo Slovenije nasprotno nima pričako-vati nobenih koncesij, pač pa novih davkov in zato mora stati v neizpros-nem boju z današnjimi vladami. Inte-rese tega delovnega ljudstva nam mo-rajo biti pred očmi in te interese mo-ramo braniti. Če jih bomo čuvali, bo ta naš boj naperjen tako proti buržu-aziji v Srbiji kakor tudi proti buržu-aziji v Sloveniji.

Skozi kasarne in za-pore.

(O ti črno božično drevesce prole-tarsko.)

Na dan 14. decembra me je niška žandarmerija odgnala z dela v zapor z odlokom:

Da se imade Jos. Gačnik, kotlarski iz železniške radionice, odma sprovesti na vojno komando u Celje, sa razlogom, da se nije odazvao vojnoj dužnosti. Glavni uzrok jeste: zbog neposlušnosti.

Četudi sem odslužil pet let vojaščine, nasilja in izrabljanja, menda ni zado-stoval ves ta čas propadanja. Potovanje iz Niša do Celja je bilo interesantno. Potoval sem 14 dni. To pomeni, da je pot mnogo daljša kot v Ameriko. A v Celju sem moral na nabor in prisego

Kako pa razlaga „Delavska politika“ nacionalno vprašanje Slovencev, to se pravi boj proti belgrajskemu centra-lizmu? Čitajmo:

„Zahtevamo od oblastnih samouprav, da počno in dovrše boj proti silam, ki so za industrijsko proizvodnjo potreben tok kapitala odvedli v centre, kjer in-dustrije ni.“

Po domače povedano se to pravi: kapital se ne sme odnesti v Srbijo, kjer ni industrije, temveč mora ostati v Slo-veniji, da se uporabi v industriji.

Vprašajmo se takoj, čigave interese zagovarja „Delavska politika“. V čiga-vih rokah pa je industrija Slovenije? V kapitalističnih vendar! Komu naj to-rej ostane kapital? Slovenski buržu-aziji. Ne srbskim kapitalistom, temveč slovenskim buržujem naj ostane kapital.

Prihajamo lahko do zaključka:

Namesto da bi Socialistična stranka zagovarjala interese delovnega ljud-stva Slovenije in to delovno ljudstvo vodila v boj proti belgrajskemu centra-lizmu, militarizmu in monarhiji, se za-vzema za razdelitev kapitalov med srbs-ke in slovenske kapitaliste in pri tem zagovarja interese slovenskega kapita-la, slovenske buržuazije proti srbskim ka-pitalistom.

Glejte, delavci in kmetje, to je opor-tunizem! Socialistična stranka na eni strani zagovarja slovenske kapitaliste pred srbsko buržuazijo, na drugi strani pa izroča delovno ljudstvo Slovenije belgrajskemu centralizmu s tem, ko mu govori o narodnem in državnem edin-stvu, o demokraciji in parlamentarizmu v okvirju Jugoslavije, o „dobrem go-spodarstvu“ in „silnem gospodarskem napredku“. Kakorkoli izgleda to dejstvo na prvi pogled v protislovju, vendar to protislovje odstranjuje znano resnico, da reformizem vsakokrat služi kapitalu.

To je pravi klenjševiški gnoj! De-lavci in kmetje, klenjajmo ga!

* * *

Dostavek. Politika in teorija socia-lističnih voditeljev je tako plitka in tako siromašna, da se jo z igrajočo lahkoto razgali pred delavsko-kmečkimi masami. In pokaže se ostudni socialpa riotizem brez vseh olepšav in mask. Trideset let je minilo od ustanovitve socialne de-mokracije v Sloveniji. A kje so njeni da-našnji voditelji in „teoretiki“? Vedno globlje v desničarskem blatu. Več kot deset let je minilo, odkar je skrahirala druga internacionala. Toda ti ljudje jo mislijo oživeti v Sloveniji. Sicer se ho-čejo lotiti malo bolj „revolucionarnega“ sistema, namreč sistema avstrijske so-cialne demokracije. Upajo, da bodo z revolucionarnimi frazami prikrili svojo umazano prakso in postali močna stranka, ki bo nalovila veliko kroglic. Wie sich das der kleine Moritz vorstellt! Gospodje voditelji in „teoretiki“ socializma v Slo-veniji! Za to vam manjka sposobnosti in buržuazija vam take službe ne bo naložila. Kakorkoli boste preplekali svoja dejanja z lepo donečimi frazami in napisi, vi ostanete, kjer ste bili 30 let: voditelji „dobrega“ gospodarstva in „silnega gospodarskega napredka“ ter teoretiki Bauerjevih copat, letnega prirastka na porodih in porokah in pod-pisovanja plakatov za spomenik kralju Petru.

K takšni tridesetletnici naše iskrene čestitke. Pondeljski.

v 29. letu starosti. Na dan 30. decem-bra so me izpustili iz zapore in šel sem na prisego h gospodu župniku; vojnemu kuratu, v pisarno. Štef. Jurak me je prav gostoljubno pričakal, kakor se spodobi božjemu pastirju. Ko mu razložim, zakaj sem prišel, se zadere na vse grlo: „Jaz ne bom za vsakega posebej držal pri-sego. Kje ste bili do sedaj, da niste prišli takrat kot drugi, frdamano, da sem jaz ofizir, vse bi vas takšne zaprl, po-tem bi se že držali reda.“ Jaz ga prav debelo pogledam. Seveda je takoj opazil po obleki in po suhem licu, da sem delavec.

Oh ti ubogi proletarec, ti si res samo zato na svetu, da te gospoda vprega v ta težki jarm, ki ga vlečeš kot bivoli. In svet še vpije in se dere nad tabo. Kaj se ne boš otresel že tega gorja? Še nisi spregledal kako ti je avstrijska aristokracija jemala sok, sedaj pa na-daljuje jugoslovanska hegemonistična

buržuazija? Za tebe, delavec in siro-mašni kmet, ne preostaje drugega kot zapor, ki je kakor ledenica in še poln belih živalic, da ti izpijejo poslednjo kapljico krvi.

Poznam slučaj dvajsetletnega vojaka v zagrebškem garnizijskem zaporu, doma iz Dragomelj. Celih 4 dni, ravno o bo-žičnih praznikih, ni dobil nobenega kruha. Če bi mu drugi ne dali hrane, bi moral lakote umreti. A oče mu je seveda velik klerikalec. Podoben slučaj je bil v policijski kasarni v Zagrebu. Ravno pred Božičem, 23. decembra je znorel nek delavec od prevelike skrbi za svojo famijlo, ki jo je pustil brez kruha. A policija ga je pretepala do mrtvega. Okrog 20 oseb je gledalo ta zločin.

Urednik „Slovenca“ je opsal, spo-mladi je to bilo, koliko duhovnov je v sovjetski Rusiji zaprtih in kako jih bolj-ševiki pretepajo, če se kdo prekrži in še več takšnih neumnosti. Naj bi rajši opisal položaj naših zaporov. Odtod bi imel še kaj več opisati in sicer ne laž-njivih, ampak resničnih dogodkov, ki se vsakodnevno nad delavcem dogajajo.

Seveda se je tudi nekaj Slovencev posmehovalo, ko so me preganjali vo-jaki z bajoneti. Tudi pok. Nikola Pašića so, a na koncu je le prišel za predsed-nika vlade.

Sodrug, malo več proletarskega ču-stva in boriti se ramo ob rami za boljši obstanek, za delo in življenje, da ne bomo vedno sužnji. Otresli se bomo vseh zablod, ako se čvrsto oklenemo zastave, ki vodi v razredni boj prole-tarcev vsega sveta. A zmaga mora biti naša.

J. G., kotlarski delavec.

Volilni govor s. Gustinčiča v Trbovljah.

V nedeljo 8. t. m. se je vršil v Trbov-ljah, v Delavskem domu, velik volilni shod trboveljskega proletariata, kjer je imel s. Gustinčič sledeči govor:

Sodrug in sodružice! Danes sem go-voril na nekem kmečkem shodu, kjer sem imel za protigovornika nekega meščana iz Samostojne kmečke stranke. Le-ta je na vse pretege hvalil pok. dr. Šusteršiča in njegove čase. Hvalil je to reakcijo s tako gorečnostjo, da sem samo še čakal, kdaj bo zapel slavospev tudi še cesarju Franc Jožefu. Vskliknil je: „Vidite, kmetje, ta-krat se nam je dobro godilo, ko smo imeli svoj deželni zbor, in ti časi se nam sedaj vračajo in se bodo povrnil, ko dobimo oblastne zbornice, kjer si bomo delili tiste pravice, ki nam jih sicer Belgrad ne da!“

Kako sleparstvo s strani podrepnikov velesrbske imperialistične buržuazije in kaka zmota bi bila z naše strani, če bi si predstavljali te oblastne zbornice take, kakršni so bili naši deželni zbori v Av-striji. Mi nimamo najmanjšega vzroka, da se navdušujemo za dr. Šusteršiča in nje-gove čase, mi vemo, da so bili to časi prave klerikalno-monarhistične meščanske reakcije v naši deželi, toda resnici na ljubo pa moramo vendarle priznati, da so nam dajali bivši deželni zbori brezprimerno več samostojnosti in narodnih pravic, ka-kor pa te zbornice. Bivši deželni zbori so sklepali zakone, ki so rabili samo cesar-jevega podpisa, da so bili veljavni za vso deželo. Oni so imeli tudi svoj odrejen delokrog. Te oblastne zbornice so brez določenega delokroga, one smejo delati samo sklepe, kakor občinski zastopi in še te lahko razveljavi veliki župan kadarkoli ne bodo Belgradu po volji. Bivši deželni zbori s svojim zakonodajstvom so bili res del naše avtonomije; te oblastne zbornice so ustvarjene za to, da se Slovenija raz-parcelira in da se vprašanje naše avtono-mije z njimi izigra. Ustvarjene so za to, da se nam z njimi nasuje nekoliko peska v oči.

Toda te zbornice in te volitve imajo še eno zelo važno karakteristiko. Zani-mivo je to, da so te zbornice ustanovljene z ustavo in da bi se bile morale po ustavi vršiti te volitve že leta 1922, vršijo pa se še le pet let kasneje. Že samo to dej-stvo nam kaže, da imperialistični gospodi v Belgradu ne gre za avtonomije, temveč za nekaj čisto drugega, da se vrše te vo-litve še le sedaj in ravno sedaj.

Odgovor na to vprašanje se da dati samo v zvezi s finančnim položajem naše države. Buržuazija je naložila v minolem letu jugoslovanskemu prebivalstvu tako ogromne davke, tako ogromen državni pro-račun — znaša je nad 12,5 milijard —, da ga ni bilo mogoče več izterjati. Med

tem pa so nastopila v lanskem letu še velika neurja in velike vremenske nesreče, ki so zahtevale od države novih finančnih izdatkov. Toda odkod denar? Državni proračun se je moral za 10 odst. znižati in ta torej ne more prevzeti novih finančnih bremen, s katerimi bi se olajšalo gorje ubogih kmetov, ki so čisto izgubili v valovih vse svoje premoženje. To je tisto, kar je Belgrad prisililo, da končno odredi volitve v oblastne zbornice. Oblastne zbornice naj bi bile nov aparat za izžemanje ljudstva, ta naj bi nam nalagal tiste davke, ki jih centralisti v Belgradu ne morejo več naložiti jugoslovanskemu prebivalstvu. In na koga bodo naložena ta nova davčna bremena? Večino in sicer ogromno večino v teh zbornicah bo imela zopet buržuazija in ta buržuazija ne bo nalagala davčnih bremen sebi.

Nova davčna bremena bosta nosila delavec in kmet.

Sodrug! Bilo bi torej smešno, če bi prihajali mi med vas s kakimi parlamentarnimi obljubami. Mi bomo imeli v teh zbornicah največ kakih pet poslancev. Buržuazija bo torej imela prosto roko in bo delala v teh zbornicah, kar se ji bo poljubilo. Naloga naših poslancev bo zelo omejena. Vse, kar bodo lahko delali za nas v teh zbornicah, če nas bodo pravilno zastopali, bo edino to, da bodo najodločnejše nastopali

proti vsakim novim davkom,

ki naj bi se naložili na delavca in kmeta. In pa v tem, da bodo proletariatu odkrivali razredno finančno politiko buržuazije in mu s tem odpirali oči, da bo pravilno gledal na naša gospodarska in politična vprašanja in na razredni boj.

Zakaj gremo v te volitve?

Po teh mojih izjavah pa bi me utegnil kdo izmed vas vprašati in še zlasti moj somišljenik z leve: „Zakaj pa gremo potem še v te volitve? Ali se izplača za take malenkosti toliko dela in napora, toliko boja? In še posebno, ali se nam izplača, da nastopamo skupno s socialisti, ki jih imenujemo mi oportuniste?“

Sodrug! v čem tiči ves pomen našega skupnega nastopa?

Ko bi nastopali skupno s socialisti samo zaradi teh volitev, zaradi oblastnih zbornic, samo zaradi tega, kar bodo naši poslanci lahko napravili v njih za nas in za kmete, potem bi bilo to vprašanje sodruga levčarja na mestu. Toda, sodrug! mi smo povabili socialiste, socialne demokrate, zedinjase in narodne socialiste v ta volilni boj za to, da dokažemo, da je

enotna fronta proletariata možna.

In v tem tiči vse težišče našega skupnega nastopa. Če bomo s tem skupnim nastopom delavce prepričali, da je skupen boj za naše zahteve mogoč, smo dosegli mnogo, smo dosegli vse; če pa bo ostalo samo pri volitvah, ostane ta skupen nastop brez pomena. In jaz vam priznam, sodrug! da nam s te strani preti nevarnost! Iz stare izkušnje vemo, da so vedno tudi največji oportunisti za skupen nastop pri vsakih volitvah, da pa vedno beže od enotne fronte proletariata, kadar se je treba boriti za delavske zahteve, kjer se čuti buržuazija resnično prizadeta. Toda, sodrug! na vas je ležeče. Če gremo tudi pri volitvah v skupen boj, pa se bodo socialistični voditelji izvijali, ko bo treba nastopiti skupno zlasti na strokovnem polju, takrat jih potegnite za jezik! Takrat jih boste izpoznali, in jaz vam povem, da ni delavskih voditeljev brez delavcev.

Te volitve morajo biti torej

začetek enotne fronte proletariata.

Ako smo to tako razumeli, bo prav, vse drugo bodó pa zmote in naše napake. Delavsko gibanje je danes pri nas slabo. Naše strokovne organizacije so danes slabše kakor pred letom, ko sem govoril na tem mestu. Enotno fronto za ojačenje odpora proletariata proti združenemu kapitalu. Vi vidite, kako vam odgovarja danes TPD, kako je predrzna! Kaj takega bi se nam leta 1920 ne bilo moglo zgoditi.

Tega, žal, nočejo videti narodno socialistični in socialno demokratični voditelji. Prvim se ne čudi, oni so materialno odvisni od SDS arjev in so bili vedno samo njihova filijala. Bolj pa me čudi JSDS, ki ima res nekaj resničnega proletariata za seboj. Mi smo z Bernotom in Klemenčičem dolgo diskutirali vprašanje skupnega nastopa. Toda iz vsega njihovega postopanja — še bolj pa iz odkritih besed delavcev, ki jim sledijo in ki ne znajo svojih misli tako spretno skrivati kakor ta dva voditelja — smo jasno videli, da jima gre za političen maneuver in da sta odločna nasprotnika vsakemu skupnemu boju de-

lavstva proti kapitalu in buržuaziji. Ona dva stavita za skupen nastop take zahteve, da bi moralo izgledati, da smo mi vsi, ves proletariati, kapitulirali pred njima ali pa da jahamo na repu JSDS. Za te volitve sta zahtevala n. pr. vse mandate. To je jasno, da je to samo maneuver, za katerem se skriva čisti in goli oportunizem. Bernot in Klemenčič sta tipa dveh najbelj oportunističnih voditeljev, ki se izogibata vsakega najmanjšega boja z buržuazijo. Ona dva se nočeta odreči sodelovanja z buržuazijo. Za ljubljanske občinske volitve je bil skoro edini pogoj, ki smo ga mi stavili JSDS, da se odreče sodelovanja z buržuazijo; zahtevali smo garancijo, da na naši volilni listi ne bo nobene buržuazne stranke ali organizacije, toda te garancije nismo mogli doseči! Letak, ki je imel naznaniti delavstvu enotno fronto, bi bil moral biti tako sestavljen, da bi bili na listi imeli mesta tudi klerikalci.

JSDS je dobila letos precejšnjo zaúho s strani buržuazije. Razpuščena ji je bila mežiška občina. Toda namesto da iščeta Bernot in Klemenčič za obrambo pomoči v delavskih vrstah, v enotni fronti, jo iščeta pri buržuaziji. Mesto enotne fronte — moledovanje po Belgradu! Buržuazija se ničesar bolj ne boji kakor močnega proletariata, kakor enotne fronte, in kdor razbija enotno fronto, kdor je proti nji, se bori na strani buržuazije in z njo sodeluje (Živahno odobravanje.)

Pri tem pa nočem pozabiti, da ne misli vse socialno demokratično delavstvo tako, kakor misli Bernot in Klemenčič. Dokaz temu je, da smo dosegli ponekod z organizacijo JSDS enotno fronto v teh volitvah preko konfesionalnih sektašev Bernota in Klemenčiča.

Enotna fronta si utira pot

in to vsak dan bolj. Današnje gospodarske razmere so ustvarile razpoloženje za to. Mi bi bili slepi, če ne bi videli izprememb, ki so se izvršile zlasti na kmetih in med uradničtvom. V prvih letih po vojni se je kmet še malo zanimal za nas, uradništvo pa skoro nič. Danes tone kmet v imperialističnih davkih in uradnik plačuje nesreče povodnji. Danes stradata oba in danes vsta še oba, da spadata v skupnost z delavci. V samo lanskem letu je šlo v Sloveniji za 30 milijonov kmetij na boben.

Kmet in uradnik

si moreta zboljšati svoj socialni položaj samo v enotni fronti z delavcem. Samo tedaj, ko bosta imela z delavcem vred vso oblast v državi, se jima bo boljše godilo.

Sodrug! in sodružice! Vi poznate mene.

Jaz ne govorim prvič med vami. Vi tudi dobro veste, da se niti jaz, niti naša skupina ne strinja politično s socialisti in zedinjenjasi. Na tisti plakat, ki ga vidite tam na strani, smo hoteli mi napisati tudi še druge volilne parole. Mi smo zahtevali, da se tam napiše zlasti, da smo Slovenci samostojen narod, ki ima popolno in neomejeno pravico do samoodločbe. Do take samoodločbe, da bo gospodaril in rezal kruh sam sebi. Danes se vrši v Ljubljani velik protestni shod, ker nam centralistični Belgrad demonтира naše gledišče. Demonstrira pa se tudi naša univerza in mi nazadujemo kot narod. Mi smo bili mnenja, da je trebalo to na plakatu povedati in povedati še zlasti, da smo proti parcelaciji Slovenije. Socialisti so bili proti tej zahtevi. Zanje narodnostno vprašanje še ne obstoji. Toda kljub tem programatičnim razlikam, kljub tem zahtevam, od katerih mi ne popuščamo, smo šli v skupne volitve s socialisti, ker vemo, da je brez enotne fronte delavcev, kmetov in uradnikov vsak resnični boj proti kapitalu in imperializmu nemogoč.

Za kaj gre?

Sodrug! Jaz sem slišal, da nekateri naši sodrug! ne nameravajo iti na volišče, ker so proti Sitarju, ker ga ne marajo. Če bi šlo za osebe socialističnih kandidatov na naši skupni listi, bi dal tem sodrugom prav. Tudi jaz bi tedaj ne šel voliti niti Sitarja in pa tudi ne nobenega drugega socialista. Toda danes ne gre za osebe. Danes gre za to, da pokažemo, ali znamo napraviti enotno fronto, ali znamo delavci in kmetje in uradniki biti solidarni v boju. Ako bomo pri teh volitvah pokazali, da nismo več pripravljeni sedeti buržuaziji na repu, smo napravili dosti. Sitarja in vse druge, ki bodo izvoljeni, pa bomo sodili po njihovem delu in po tem, kako se bodo obnašali, ko pojdemo v enotno fronto za vsakdanji kruh in za stvari, ki imajo drugi pomen za proletariati, kakor pa volitve v oblastno zbornico.

Zato, sodrug! pojdite solidarno volit združeno listo delavcev in kmetov! (Burno odobravanje.)

Boj za enotnost italijanskih delavcev in kmetov v borbi proti fašizmu.

(Dopis iz Italije.)

Ako skuša danes fašistični režim z največjo brezobzirnostjo in terorjem v krvi zadušiti ne le delavsko gibanje, ampak vse, kar le kolikor toliko diši po nefašističnem, je že znak, da mu so začela resno majati tla pod nogami. Kakor l. 1924, ko je nezadovoljnost in sovražno razpoloženje proti fašizmu v delovnih množicah začelo zadobivati polagoma jasnejši oblik, dokler ni izbruhnilo silovito na dan o priliki Matteotijevoga umora, tako je tudi v poslednjem času vse kazalo na to, da so se italijanske delavske in kmetijske mase ponovno pričele buditi in dajati duška svojemu nezadovoljstvu. Fašizem ni nikoli pridobil na svojo stran delavskih mas. Edino kar je dosegel — in obenem dovolj — je to, da je uničil delavske organizacije, predvsem strokovne in na ta način razpršil gibanje. V tem leži vsa njegova moč — in ne na bjo-netih. Fašizem se tega tudi zaveda in se krčevito bori proti vsakemu poskusu in naporu, znova obuditi in organizirati delavsko gibanje, dobro vedo, da bi to pomenjalo njegov konec.

Toda tega se je začelo zavedati polagoma tudi delavstvo, ki mu fašizem dan na dan zadaja vedno večje udarce, pričeni z zmerjanjem in grdim postopanjem, o znižanja mezd, deveturnega delovnika, povišanja stanarine, odtrgovanja prispevkov od mezde za fašistične organizacije, posojila in druge „nacionalne“ svrhe, da povsem molčimo o političnem preganjanju in grozodejstvih, ki jim je vsak zaveden delavec izpostavljen. V poslednjem času je zopet pričela trkati na duri gospodarska kriza s konkurzi, krčenjem obratov in brezposelnostjo.

Pod železno peto tega pritiska in izkušenj iz porazov l. 1920/22 in 1924 so se delavske mase zopet začele strinjati v razredne organizacije sledeč klicu komunistov po enotnosti in organiziranem odporu, po samostojnem nastopu proletariata v boju proti fašizmu, pobijajoč vsako zaupanje v zvezo z različnimi demokratičnimi in liberalnimi strankami in skupinami, ki so jo propovedovali reformisti in oportunisti. Tako so začeli polagoma vstajati po različnih tovarnah in mestih odbori za obuditev strokovnih organizacij, agitacijski odbori za enotno fronto, po vaseh so se začele organizirati kmetijske zveze itd. Mnogi delavci so se že vrnili v strokovne organizacije, politično zanimanje je začelo zopet rasti, posebno komunisti so začeli razvijati naravnost mrzlično delovanje. Seje, sestanki, okrožne in končno provincialne delavske konference za enotno fronto so se vršile po vsej Italiji. Slovenski delavci niti ne pojmujejo, kaj se pravi v Italiji sklicati sestanki ali celo konferenice, kjer zadostje, da se zberejo trije „sumljivi“ delavci na cesti in že jih utakne policija v zapor pod obtožbo kompota proti državi ali celo zarote proti Mussoliniju, ali jih pa fašisti prebijajo do smrti. In to se je godilo pred poslednjimi dogodki in preganjanji v „velikem stilu“! Toda kljub temu se je delovanje uspešno razvijalo. Sestanki so se vršili v predmestjih in gozdovih, na gričih, v rovinah in jamah, ponoči na kakem zapuščenem prostoru, kjerkoli! In že to samo dejstvo je začelo vlivati delavcem novega zaupanja in poguma in misel enotne fronte in samostojnega proletarskega gibanja si je začela vedno bolj utirati pot do vrst reformističnih, maksimalističnih, anarhističnih, republikanskih in celo klerikalnih delavcev, kakor tudi takih, ki stoje daleč političnim bojem in strankam.

Ta novi pokret je naenkrat zanesel globoko krizo v vse izv. delavske in malomeščanske stranke, ki so križem rok čakale odrešenja od različnih buržuaznih „opozicij“ ali od kogarkoli in na ta način le pomagale indirektno fašističnemu režimu, da se okrepi. Edina njihova bojazen je bila ta, da se ne bi potom enotne fronte ojačali komunisti. Reformisti, ki imajo v svojih rokah centralo strokovnih organizacij, so šli celo tako daleč, da so razpustili Delavske zbornice in mnoge sindikate, ki so jih komunisti obnovili, le iz bojazni, da ne bi padel njihov vpliv v strokovnih organizacijah. In ako se je v poslednjem času mnogo razpravljalo o možnosti združitve socialnih demokratov, maksimalistov in republikancev v eno stranko, je to v pretežnem delu vsled

tega, da se odvrne pozornost pristašev od enotne fronte. Toda vse zaman. Led je bil že prebit in na pobudo komunistov se je stvorila delavska delegacija, sestojeca iz komunistov, reformistov, maksimalistov, republikancev, anarhistov, katoliških delavcev in brezstrankarjev, ki se je pred kratkim — kljub vsej strogosti obmejne kontrole — podala v Rusijo, da preštudira tamošnje razmere in stanje delavcev in kmetov. Kako globoko je segla misel enotne fronte v vrste italijanskih delavcev in kmetov se je jasno pokazalo posebno o priliki stavke angleških rudarjev, ko so kljub odkriti sabotaži reformistov in maksimalistov in kljub vsemu terorju stotisoči italijanskih delavcev s svojimi — sicer skromnimi — prispevki manifestirali solidarnost z angleškimi rudarji in obenem svojo rastočo voljo do boja in odpora. Spričo slovenskih razmer bo precej zanimajo, kako je misel enotne fronte prodrla predvsem v ljudsko stranko (Popolari). Mlada stranka popularov, ki je bila prej poleg socialistov najvažnejša v državi, se je opirala predvsem na široke množice italijanskih kmetov, kolonov in kmetijskih delavcev. Revolucionarno gibanje l. 1919/20 ni potegnilo za seboj le kmetijskih mas, ampak celo del klerikalne stranke z Migliolijem na čelu in vzporedno z zasedbo tovarn s strani delavstva, so kmetje pod vodstvom Migliolija zasedli veleposestniško zemljo — le da takrat socialisti niso imeli skoro nikakega razumevanja za ta pokret. Fašizem je ljudsko stranko pozneje razbil. Desnica in sam Vatikan je fašizem sprejela z odprtimi rokami in se zatekla pod njegovo okrilje, centum z Don Stur-zom, (ki je pobegnil v mo emstvo) se je sicer priključil opoziciji z velikimi rezervami, dočim se je Miglioli s svojimi pristaši, razočarani v fašistični politiki Vatikana razvil vedno bolj na levo v pravcu revolucionarne enotne fronte in vstopil v Rdečo Kmetijsko Internacionalo v Moskvi. Ni potrebno niti omeniti, da je ta njegov orak bil sprejet s silnim ogorčenjem s strani klerikalnih močev, ki so ga takoj izključili iz stranke. Ostira borba, ki jo je vodil papežev organ „Osservatore Romano“ proti Miglioliju in njegovim pristašem prča, kako velik odmev je imel ta razvoj v levo v klerikalnih vrstah. Italijanske katoliške kmetijske mase pa so s silnim navdušenjem pozdravile nastop Migliolija, ki pomenja velik korak naprej na poti delavsko-kmetijske enotne fronte.

Na drugi strani se izraža skrajno sovražno razpoloženje v vrstah italijanskega delovnega ljudstva proti fašizmu v atentatih na Mussolinija. Čeprav smo imeli doslej že štiri poizkuse, vendar lahko rečemo, da vlada danes v Italiji prava atentatska epidemija in ako se policija poslužuje široko zasnovanih provokacij, skuša na ta način le preprečiti uspešne atentate in priti do kontrole nad številnimi terorističnimi organizacijami, ki se same od sebe razvijajo kot gobe po dežju. Komunisti sicer pozdravljajo vsak tak poskus kot izraz borbenega razpoloženja v masah in požrtvovalnosti posameznikov. Vendar pozivljajo delavsko-kmetijske mase na organiziran odpor proti fašizmu, edino sredstvo potom katerega zamorejo doseči svoje osvobojenje.

Poslednji val fašističnega terorja, preganjanja in aretacije, požigi in umori in novi zakoni „za zaščito države“ pričajo, kako se je fašizem, ki poleg tega preživlja sam globoke notranje krize, vrgel na probujajoči se pokret delavstva za enotno fronto. Vendar lahko trdimo, da vse to ne bo moglo uničiti tega pokreta. Nasprotno! Ogorčene množice bodo le še bolj jasno uvidele, da je edina njihova rešitev v združitvi delavcev in kmetov, kajti edino ta združitve zamore zadati smrtni udarec toliko obsovaženemu fašizmu. Brez dvoma stojimo pred vedno večjo zaostrovanje političnih bojev v Italiji. Delavsko-kmetijska enotna fronta, ki se je začela v poslednjem času vedno živalneje razvijati, bo tvorila jutri glavno vodilno bazo v oboroženi ustaji vsega italijanskega ljudstva proti fašizmu, čigar padec bo pa pomenjal že obenem padec italijanskega kapitalizma in njegovih institucij.

Volodja.

16. Mart 1925.

Naše gibanje na Hrvaškem in v Dalmaciji.

Velik delavski shod v Osijeku.

V nedeljo 9. t. m. se je vršil velik delavski volilni shod v Osijeku. Zagrebški meščanski listi senzacionalno in razburjeno poročajo, da je bila na njem tretjina vseh volilcev. Govoril je na njem s. Sima Marković. Delavke mase zopet uvidevajo, da je rešitev v njihovi združenosti in v njihovem razrednem boju in zapuščajo meščanske stranke, s katerim so se približale po porazu in razpustu kom. stranke l. 1921.

V Konjiščici v hrvaškem Zagorju

rudarji in revni kmetje niso pustili govoriti agitatorjem meščanskih strank. Predzadnjo nedeljo so poslali govornika federalistične stranke nazaj, odkoder je prišel, zadnjo nedeljo pa niso pustili govoriti radičevskemu poslancu Neudorferju, ki se pa ni dal odpraviti. Ko je komisar grozil z revolverjem, so mu ga rudarji vzeli. Nato je Neudorfer pobegnil. Rudarji so na to shod sami obdržali in sicer za delavsko-kmečko republikansko listo. Zvečer je bilo šest rudarjev aretiranih.

Radič v Dalmaciji

je doživel popolen fiasco. Dalmatinski delavci in kmetje ga sploh niso nikjer hoteli poslušati. Kjer je govoril, so mu do tega pomagali orožniki. Široke mase kmetov in vsi delavci bodo glasovali za delavsko-kmečki blok. Po zadnjih vesteh je Radič že zbežal iz Dalmacije.

Pridobivajmo naročnikov! Zberimo 10.000 Din tiskovnega sklada!

Socialisti v Srbiji skrahirali. V celi Srbiji socialisti niso mogli postaviti niti ene kandidatne liste. Zato so volitvam napovedali bojkot. — Proč z razbijaci!

Zedinjasi v Belgradu so postavili lastno listo za volitve z nosilec Dragišo Lapčevićem, socialistom. Vodstvo SSJ grozi zato izključiti Dragišo Lapčevića. Popolno razsulo torej!

Listnica uredništva.

Sodrug A. Z. Trbovlje. Dopis prejeli, zelo dobro. Pride v prihodnjo številko. Za to prepozno.

Poziv dopisnikom.

Zagorje, Hrastnik, Maribor, Guštanj, Jesenice i. dr., kje ste dopisniki?

Lastnik in izdajatelj: Alojz Kusold, Ljubljana-Moste. Odgovorni urednik: Ciril Skočir, Ljubljana. Tiskarna Jos. Pavliček v Kočevju.